

Weet-het-beter bestuurlijk beleid

Chris Serroyen (ACV-studiedienst)

1 OP 1 IS 7

De vorige regering tekende in het kader van de BBB-hervorming (beter bestuurlijk beleid) een nieuwe blauwdruk voor het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. En maar ineens ook voor de nieuwe Vlaamse regering. Wat ooit nog als model werd voorgesteld – dat ene, geïntegreerde Vlaamse ministerie met zijn matrixstructuur – bleek ineens strijdig met het primaat van de politiek én met de noodzaak van ambtelijke responsabilisering. Het Vlaamse overheidslandschap diende zo nodig herverkaveld over dertien beleidsdomeinen, met elk een eigen ministerie. En, kers op de taart, elk ministerie zou in de volgende regering in beginsel één minister krijgen. De "een op een"-relatie, heette dat. Zo zouden de voor de sociale partners belangrijkste beleidsvelden – economie en werkgelegenheid – samen met toerisme en energie ondergebracht worden in één beleidsdomein: EWT (Economie, Werkgelegenheid en Toerisme). Zodat er dus in de nieuwe regering één minister bevoegd had moeten worden voor dit hele beleidsdomein.

Dat opende interessante perspectieven, in het bijzonder op meer samenhang tussen het economische en het werkgelegenheidsbeleid. Wie zich daarover wat al te enthousiast toonde, werd echter al snel meewarig bekeken door al wie gepokt en gemazeld is door regeringsvormingen. Die weten uit ervaring dat ambtelijke logica niet de eerste zorg is bij ministeriële bevoegdheidsverdelingen. Hun wantrouwen bleek helemaal gerechtvaardigd. Al hebben weinigen vermoed dat

men het zo bont zou maken. Laten we even de bevoegdheidsverdeling voor EWT binnen de Vlaamse regering bekijken (*Belgisch Staatsblad*, 4 augustus 2004).

De twee grote brokken, economie en werkgelegenheid, blijven apart, zoals sceptici hadden verwacht. Economie ging naar Fientje Moerman en werkgelegenheid (inclusief beroepsopleiding) naar Frank Vandembroucke. Althans grotendeels. Want economisch overheidsinitiatief bleef bij Dirk Van Mechelen en sociale economie ging naar Kathleen Van Brempt, die ook de Werkhouding (een commerciële afsplitsing van de VDAB) onder zich krijgt. En het tewerkstellingsbeleid voor gehandicapten, dat normaliter ook onder de minister voor EWT had moeten komen, blijft kennelijk bij de minister van Welzijn, Inge Vervotte. Immers, in haar bevoegdheidslijst staat enkel dat ze het opleidingsbeleid voor gehandicapten afstaat. En dan heb je voor het overige ook nog Toerisme voor Geert Bourgeois en Energie voor Kris Peeters.

Kortom, EWT krijgt niet één, maar zeven ministers boven zich. En bijgevolg zal de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) als strategische adviesraad voor EWT niet één, maar zeven ministers mogen adviseren. Zeven ministers, dan nog verdeeld over vier politieke partijen. Dat zal behoorlijk wat gekrakeel opleveren. Toen ACV en ACW in hun memoranda vroegen dat het sociaal-economische beleid zou gedragen worden door de voltallige regering, was het niet onmiddellijk dát wat ze bedoelden.

Benieuwd ook hoe het EWT-ministerie binnenkort zal worden *gerund*. Bedoeling was immers dat er een beleidsraad EWT zou komen, samengesteld uit de minister voor EWT enerzijds en de leidend ambtenaren van alle publieke entiteiten uit het beleidsdomein EWT anderzijds. Zal er nu één beleidsraad komen met zeven ministers erin, of zeven beleidsraden, voor elke minister één, of iets er tussenin?

1 + 1 = 3

Vandenbroucke combineert werk met onderwijs. Dit onderdeel van de ministeriële bevoegdheidsverdeling was bij de start van de nieuwe regering en vooral van het nieuwe schooljaar meest voorwerp van polemiek. Het onderwijsveld vreest dat dit zal leiden tot een nog grotere onderschikking van het onderwijs aan economische doelstellingen. Je kunt hiervoor maar matig begrip opbrengen.

Enerzijds omdat werkgelegenheid in eerste instantie een sociale doelstelling is. Anderzijds omdat voorbereiding op de arbeidsmarkt hoe dan ook een doelstelling is van het onderwijs. Dat verwachten de ouders ervan en dat verwacht de brede samenleving ervan. Maar er is niemand die betwist dat dit ook maar een deelopdracht is van het onderwijs, niet in de politieke en niet in de patronale wereld. Wat het beleid en wat de sociale partners vragen, is dat het onderwijs in die deelopdracht slagkrachtiger wordt of liever, nóg slagkrachtiger, want zo slecht doen we het niet in vergelijking met vele andere landen. En een (tijdelijke) samenvoeging van onderwijs en werk kan daarbij hoe dan ook helpen.

Dat werkt trouwens in beide richtingen. Laten we ook bekijken welke positieve invloed er

kan uitgaan van onderwijs op werkgelegenheid en in het bijzonder op het luik beroepsopleiding. Onderwijs staat per definitie in functie van kwalificatieverhoging. In het werkgelegenheidsbeleid is dat vandaag niet de eerste zorg. Voor werknemers primeert het werkbehoud. Bijblijven, heette het onder de vorige minister van Werkgelegenheid. Voor werklozen domineert de snelle plaatsing in een job. Daarom ook meer en meer voorliefde voor opleiding op de werkvloer (zoals de formule van individuele beroepsopleiding in de onderneming - IBO), met ternauwernood aandacht voor competentie-ontwikkeling.

Dit wordt doorweven met een zware druk op verhoging van deelname van volwassenen aan opleiding. Alle vier weken één op acht volwassenen in opleiding, vraagt Europa. Dit lijkt te beantwoorden aan de nobele Olympische gedachte: deelnemen aan opleiding wordt belangrijker dan er aan te winnen. Het verstrengelen van onderwijs- en werkgelegenheidsbeleid heeft in elk geval als voordeel dat in het werkgelegenheidsbeleid meer aandacht komt voor duurzame kwalificatieverhoging.

In een globaliserende economie, waarin Vlaanderen de concurrentie op loonkost *sowieso* verliest, dient alles gezet op het opkrikken van het kwalificatieniveau: meer afgestudeerden hoger onderwijs, meer gediplomeerden secundair onderwijs, meer werklozen met een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt... Er zijn - op voorstel trouwens van het ACV - stappen in die richting gezet in het kader van het werkgelegenheidsbeleid: de versterking van het stelsel van opleidingscheques voor werknemers zonder diploma hoger onderwijs, de slaagpremies voor werkzoekenden die alsnog beginnend beroepsbeoefenaar

willen worden, het tweedekansbeleid in het raam van het opleidingskrediet. We staan echter maar aan het begin.

Die combinatie van onderwijs en werk heeft een ander groot voordeel. Het is een unieke kans om eindelijk voortgang te krijgen in dossiers die te paard zitten op beide. Zeker ook, nu blijkt dat minister Vandembroucke tevens bevoegd wordt voor de middenstandsvorming, dat behoort tot het economische domein.

Uiteraard zal de inertie van administraties, instellingen en werkveld blijven spelen, maar er zijn hoe dan ook extra-opportunities, in het bijzonder voor drie dossiers.

Eén, de herwaardering van de technische en technologische opleidingen. Dat is niet enkel een zaak van anders gaan leren (in het onderwijs), maar ook van anders gaan werken, aldus het rapport *Accent op talent* van de Koning Boudewijnstichting. Het tweede bleef totnogtoe echter onderbelicht.

Twee, de herwaardering van het alternerend

leren. ACV en ACW lagen aan de basis van de 'Platformtekst' van 2003 van sociale partners en (volledig) werkveld over die herwaardering. De komende jaren krijgen we één minister, bevoegd voor deeltijds onderwijs, deeltijdse vorming, VDAB en middenstandsleringwezen. Samen met een duidelijk engagement van de sociale partners moet dit de grondslag leggen voor een sprong voorwaarts, zeker als de federale overheid (Freya Van den Bossche) meewil.

Drie, een geïntegreerd beleid van levenslang leren. De vorige regering had reeds een minister (Vanderpoorten) voor de coördinatie van de vorming, maar voor het overige bleef die verspreid over een rist ministers en met bijgevolg nauwelijks resultaat (ook door een totaal gebrek aan interesse bij de minister). De nieuwe excellentie moet veel minder coördineren, omdat hij het zelf allemaal in zijn portefeuille heeft, althans wat betreft de beleidsdomeinen Onderwijs en EWT (niet wat betreft cultuur en landbouwworming). Maar daardoor mogen de verwachtingen gerust hoger worden gesteld. Het lijkt nu of nooit.